

„Népszerűtlen, de kényszerű döntés”

A nők nyugdíjkorhatára nő

■ **Hogyan érvel a nyugdíjkorhatár emelése mellett? – kérdeztük dr. Grezsa Ferenc hódmezővásárhelyi országgyűlési képviselőt, a szociális bizottság tagját.**

– Egyre kevesebb a befizető miközben egyre többen vesznek ki a társadalombiztosítás nyugdíjalapjából. Tehát a befizetések értékét meg kell növelni. Hogyan lehetséges ez? Vagy úgy, hogy a csökkenő létszámú aktív dolgozó nagyobb jövedelmhez jut, így többet fizet be az alapba. De ilyen arányú jövedelemnövekedés öt-tíz éven belül nem fog bekövetkezni. Vagy úgy, hogy több ember válik befizetővé. Azaz felemeljük a nyugdíjkorhatárt. Ezt az is indokolja, hogy világviszonylatban Magyarországon volt a legalacsonyabb a nyugdíjkorhatár.

■ **Am a magyarországi halandósági adatok sem hasonlítanak mondjuk egy nyugat-európai országéhoz...**

– Nézzé csak meg: nem a nyugdíjas korosztály halandósági mutatói rosszak!

■ **Miért most változtatják meg a korhatárt, amikor egyébként is nő a munkanélküliek száma?**

– Azért, mert a Társadalom-

biztosítás nyugdíjalapjának kritikus a helyzete. A munkanélküliek számának csökkenése pedig nem a nyugdíjkorhatár változtatlan hagyásával, hanem új munkahelyek teremtésével függ össze.

■ **Egyetért a megállapítás-sal: a nőket különösen hátrányosan érinti a többségben férfiakból álló Parlament döntése?**

– Ha azt mondjuk, minden ember egyenlő, akkor semmi nem indokolja, hogy egy nő hamarabb menjen nyugdíjba, mint egy férfi. Tehát most egy alkotmánybeli ellentmondást is megszüntetünk. A nők hagyományos, a társadalom szempontjából is preferálandó szerepét viszont elismerjük, hiszen a jogszabály szerint gyermekeik számától függően növekszik a nyugdíjalapot jelentő, munkaviszonyban töltött éveik száma. Egyébként ezen intézkedés szükségessége már tíz évvel ezelőtt is nyilvánvaló volt, hiszen a társadalom korösszetételét, halandósági adatait ismerték. De azóta sem lépték meg ezt a közgazdasági tényeken alapuló, igaz népszerűtlen intézkedést. Mi már nem halogathattuk e döntés meghozatalát.

Ú. I.

■ Támogatás, nagycsaládosoknak

Mit hozott a szociális törvény?

A szociális támogatások rendszere – mint arról többször szóltunk – változott. A rászorultság elve fennmaradt. Ki a szegény? – kérdeztük szombati számunkban, mikor megnéztük, az új törvényben felsorolt ellátási formákat kik, azaz mekkora jövedelemmel rendelkező családok vehetik igénybe. A szociális törvény új ellátási formát is hozott. A gyermeknevelési támogatást, aminek közkeletű neve: a „hivatásos anyaság”.

A gyermeknevelési támogatásra az az anya jogosult, aki kicsinye születése előtt dolgozott, így legalább 180 nap biztosítási idővel rendelkezik, s otthon három vagy több kiskorú gyermeket nevel, a legkisebb már elmulrt 3, de még nincs 8 esztendő. Am csak akkor lehet „hivatásos anya” valaki, ha családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb

összegének háromszorosát, ami ma 18 ezer forint. Nem állapítható meg gyermeknevelési támogatás, ha a kérelmező gyermekgondozási segélyben, nyugdíjszerű vagy munkanélküli ellátásban részesül. A „hivatásos anya” viszont napi 4 órát meg nem haladó, kenyérkereső munkát végezhet.

Bár ez a támogatás alanyi jogon jár, mégis *kérelmezni kell*. A kérelmet a jegyzőhöz kell benyújtani. A „hivatásos anya” havonta az öregségi nyugdíj legkisebb összegének megfelelő támogatást, jelenleg 6 ezer forintot kaphat. Lényeges tudni, hogy ezen ellátás után nyugdíjjárulékot fizet a „hivatásos anya”, akinek viszont beszámít szolgálati idejébe az az időszak, amíg ezt a támogatást igénybe veszi. A gyermeknevelési támogatás az állami költségvetést terheli.

(Az önkormányzatok pénztárcájából származó, a szociális rászorultságtól függő pénzbeli támogatásokat a helyi rendeletek elfogadása után bemutatjuk lapunkban.)

Ú. I.

■ Szegediek a Magyar Úton

A „halasi modell” térnyerése

■ **Mennyire jellemző az információhiány az irodát felkeresőkre?**

– Sajnos, e héten is tízével számolhatnám a késve jelentkezőket. Az információhiány, mint társadalmi gond, csak ilyen helyeken érzékelhető. Talán a Magyar Út Körök megszervezésével segíthetünk a rendszerváltozás tudatosításában.

■ **Ön részt vett a Magyar Út Körök múlt hétvégi tanácskozásán. Hányan képviselték Szegedet?**

– Tizenegyen voltunk. Az alulról, önmagukat szervező kis csoportok képviselőiként voltunk jelen. Szegeden hármas intézőbizottság fogja majd össze a munkát. Azt szeretnénk elérni, hogy a kisemberek, bármilyen helyzetben, csak az általuk ismert emberekre szavazzanak, őket válasszák képviselőjüknek.

■ **Tág megfogalmazás, a**

demokrácia játékszabályai értelmezésében a népszerűség fontosságát hangsúlyozza. Mi a céljuk, mi a módszerük a Magyar Út Körök szervezésével?

– Az eljövendő vezető nemzedék felkészítését szeretnénk elősegíteni. A két világháború között az egykori kisgazdapárt az úgynevezett „halasi modell” révén, családról családra szerveződve tudott hathatós politikai erővé kiépülni. Ez ma is

■ **Az iskolapadból kikerülők – a 15-19 éves korosztály – munkanélküliségi rátája decemberre megközelítette a 26 százalékot. A többségüknek a megfelelő végzettség híján nem jár munkanélküli ellátás (ezért aztán sokan nem is vétetik magukat nyilvántartásba). A 20-24 évesek munkanélküliségi rátája 11,4 százalék, a 25-29 éveseké 10,4 százalék. Ezek a mutatók mindenekelőtt a fiatalok hátrányos helyzetére figyelmeztetnek. De egyszerűsind arra is, hogy a 15-19 évesek képzésére, az új követelmények diktálta szakismereteinek megszerzésére nagyobb gondot kell fordítani. Szűkebb pátriánkban például a fiatalok mezőgazdasági iskolázására.**

■ Mutatók a munkanélküliségről

Fiatal hölgyek előnyben

A munkanélkülieknek a gazdaságilag aktív népességhez viszonyított aránya, azaz a munkanélküliségi ráta az elmúlt év végén 9,7 százalék volt az országban. Ezt két százalékkal meghaladta a 11,7 százalékos Csongrád megyei ráta. A munkanélküliség fokozottan sújtja a fiatalabb korosztályokat. Ugyanakkor nem igaz az a tévhit, hogy hazánkban a másik hátrányos helyzetű réteg a nők.

A tévhitell ellentétben hazánkban a nők munkaerőpiaci helyzete kedvezőbb, mint a férfiaké. (Ez egyedülálló sajátosságunk a közép- és kelet európai országokban.) Tavaly a negyedik negyedévben a nők munkanélküliségi rátája 7,9

százalékos volt a férfiak 11,3-esével szemben. A statisztika arról tanúskodik, hogy a nők előnye a fiatalabb, a 39 év alatti korosztálynál jelentkezik. (Az 50 éves koruk körül állasukat elveszítő nők viszont fokozott hátrányba kerülnek.)

Arra, hogy a munkából kisorsulók között a nők aránya kisebb, többek között az ad magyarázatot, hogy a munkanélküliek között túlréprezentáltak a korábban építőipari, ipari tevékenységet folytatók, s alacsonyabb az aránya az egészségügyi, kulturális, adminisztratív munkakört betöltőeknek. (Némileg torzít persze a képen, hogy a gyes-en, gyeden lévőket a foglalkoztatottak körébe sorolják, azokat is, akiknek a munkahelye közben megszűnik...)

Szabó Magdolna

Segítség dyslexiásoknak

Foglalkozások a könyvtárban

Tavaly novemberben alakult meg a Dyslexiás Gyermekekért Szegedi Egyesület. Működésének célja az, hogy érdekvédelmet nyújtson az olvasás-írásszavarban szenvedőknek, s ezen felül fejlesztő foglalkozásokat is szervez a gyerekek számára. Dr. Harasztiné Soós Márta, az egyesület ügyvezető titkára a hamarosan induló program-sorozatról beszélt.

„A dyslexia az frott szó el-sajátításának zavara. Nem betegség, hanem egy rész-képesség működésének hibája. A felmérések szerint minden tizedik kiskorú szenved tőle.” Ezt írtuk az egyesület megalakulása idején. Hozzá kell még tennünk, hogy a dyslexia nincs összefüggésben az értelmi képességek hiányával, ezt „híres dyslexiások” sora bizonyítja; talán elég, ha csak Albert Einstein, Winston Churchill, Thomas Alva Edison, vagy Hans Christian Andersen nevét említjük...

Ez a képességzavar már óvodás korban kiszűrhető, és a megelőzéssel elejét lehet venni a későbbi iskolai kudarcoknak. De a nagyobb gyerekek számára is van segítség. Dr. Harasztiné Soós Márta elmondta, hogy a városi önkormányzattal együttműködve az egyesület szeretne kísérleti osztályokat indítani dyslexiás gyermekek számára. Kis létszámú csoportokat alkotva, speciális módszereket alkalmazva jelentős sikerek érhetők el. Külön bánásmóddal tizedére lehetne

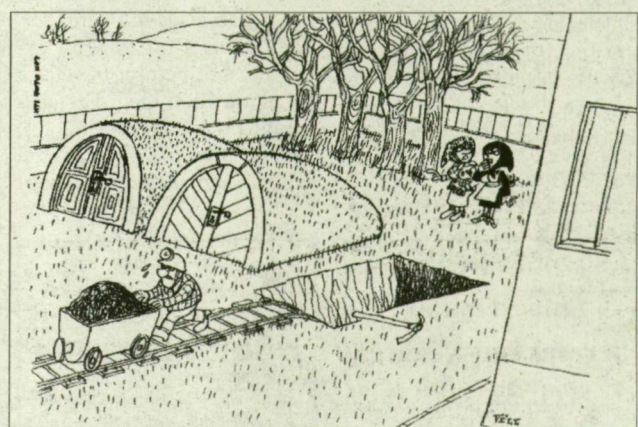
csökkenteni a dyslexiától szenvedők számát!

Az egyesület lassanként túl kerül a megalakulás kezdeti nehézségein, bár állandó, saját helyiségük még nincs. Erre azért lenne szükség, mert különleges eszközöket is igénylő foglalkozásokat terveznek, valamint egy irodára is szükségük lenne. Azért így is tudják már hol fogadni a hozzájuk fordulókat: Gyuris György, a Somogyi-Könyvtár igazgatója segítőkészségének köszönhetően a könyvtár alagsori lapozgatójában minden hónap utolsó szombatján, délelőtt 10 órára várják a dyslexiás gyermekek szüleit, az egyesület előtt álló feladatok megbeszélésére.

Az iskolás korú gyerekek számára szervezett foglalkozásokat a Somogyi-Könyvtár Gyermekrészlegében tartják majd (a részletes programot a sorozat indulása előtt, február utolsó hetében közöljük). Hasonlóképpen segít a Hangos könyvtár (Szeged, Stefánia 2.), ahol a dyslexiások ingyenesen készíthetnek másolatokat például az irodalmi kötelező olvasmányok hanganyagairól is.

Dr. Harasztiné Soós Márta továbbra is várja a dyslexiások egyesületének munkája iránt érdeklődők jelentkezését: az ügyvezető titkárt az Ifjúsági Ideggondozóban lehet megtalálni (telefonszám: 312-654).

Ny. P.

Kényszernyugdíjas bányász – Nem tud munka nélkül élni.

Nőellenes a Parlament?

Interjú Csehák Judit képviselővel

■ **Nőellenesek nevezte a társadalombiztosítási törvény módosításait a parlamenti vitában. Miért?**

– Nehezményezem, hogy társadalmi vita, érdekegyeztetés és szakmai felmérés nélkül, egyik napról a másikra, elhamarkodottan döntött a Parlament. Szakemberként tudom, a női nyugdíjkorhatárt emelni szükséges. Am politikusként úgy vélem, ez a munkanélküliség enyhülésének időszakában, valamikor az ezredforduló táján lenne időszerű. Látni kell ugyanis, hogy 1995-ben 70-80 ezer nő nem mehet el nyugdíjba. S bár egy részük előnyugdíjba, résznyugdíjba vonulhat, a korhatáremelés mégis 30-40 ezer fiatal elhelyezkedését gátolja. A résznyugdíjra vonatkozó intézkedés is szinte kizárólag a nőknek okoz hátrányt, mivel az érintett korosztályhoz tartozók többsége objektív ok miatt eddig nem szerezhett 20 év szolgálati időt sem. A résznyugdíjak minimumát (ez a 6 ezer forint minimálnyugdíjnál is kevesebb) most törli el a Parlament, ami lehetetlenné teszi, hogy garantált minimummal rendelkező ellátással vonulhassanak vissza a munkából ezek a nők. A rokkantnyugdíjazás szabályainak változtatása, hogy öt évvel többet írnak elő a jogosultság megszerzéséhez, mint korábban. Ez azt jelenti, hogy egy 50 éves nőnek 20, a 45-50 közöttiinek 15 év szolgálati idővel kell rendelkeznie, hogy rokkantsági nyugdíjat kérhesen. A táppénzszabályok válto-

zása a gyerekes anyákat sújtja. Eddig ugyanis az anya megszakihtatta a gyed időszakát, s néhány napra visszamehetett dolgozni, hogy ne a régi, hanem a munkahelyén karbantartott keresetét figyelembe véve állapítsák meg a neki járó táppénz, terhességi gyermekágyi segély, gyed vagy gyes összegét. Ezentúl erre csak akkor lesz módja, ha 6 hónapra megy vissza dolgozni. A mai foglalkoztatási viszonyok közepette viszont szinte semmi esélye a nőnek arra, hogy így alkalmaz-

■ **A nők viszont tovább élvezhetik a nyugdíjat, mint a férfiak, szól az ellenérv.**

– A fiatalok, főleg a férfiak halandósága rossz, de az 55, 60 évet betöltött nyugdíjasok életkilátásai évről évre javulnak. Tehát ma a férfiak 8-10, a nők 18-20 évet töltenek el nyugdíjasként. Am a nők arra számíthatnak, hogy az utolsó 10-et özvegyen. Ami azt is jelenti, hogy az idős asszony ebben az időszakban előreláthatóan nyomorogni fog, mert a létminimum szintjét sem éri el az ellátás, amit igénybe vehet. Ezért a szocialisták a rugalmas korhatár mellett érvelnek. Így azt is mondjuk: az 55 éves, de egészséges nőnek esélyt kell adni arra, hogy dolgozhasson, így egy tisztességes megélhetést biztosító nyugdíjra szerezzen jogosultságot.

■ **A nőkre hátrányos szabályozásnak oka-e, hogy gyenge a „gyengébbik nem” érdekérvényesítő képessége?**

– Föltétlenül. A nők népességbeli számánál alacsonyabb arányban képviseltetik magukat a Parlamentben, a szakszervezetekben, az érdekegyeztető tanácsban. Meggyőződésem, hogy az e módosításokból származó hátrányos helyzet fogja javítja a nők szervezetségét. Segít annak felismerésében, hogy a nőknek saját közösségeiket létre kell hozniuk, sajátos érdeklükben pedig szólniuk és tenniük kell.

Újszászi Ilona

Pataki Sándor